ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 27ης Απριλίου 2023 *

«Προδικαστική παραπομπή – Φορολογία – Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) – Οδηγία 2006/112/ΕΚ – Φορολογητέες πράξεις – Άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′ – Έννοια της φράσης “παραδόσεις αγαθών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας” – Άρθρο 9, παράγραφος 1 – Οικονομική δραστηριότητα – Άρθρο 14, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο α′ – Παράδοση αγαθών – Παράνομη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας – Αρχή της ουδετερότητας του ΦΠΑ – Τιμολόγιο με το οποίο χρεώνεται στον πελάτη αποζημίωση που περιλαμβάνει την τιμή της καταναλωθείσας ηλεκτρικής ενέργειας – Περιφερειακή ρύθμιση κράτους μέλους – Υποκείμενος στον φόρο – Sui generis οντότητα στην οποία έχει ανατεθεί αποστολή δημοσίου συμφέροντος από τους δήμους – Έννοια του όρου “οργανισμός δημοσίου δικαίου” – Οδηγία 2006/112/ΕΚ – Άρθρο 13, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, και παράρτημα Ι της οδηγίας – Διάταξη που προβλέπει ότι η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας υπόκειται κατ’ αρχήν στον φόρο – Έννοια του όρου “αμελητέες” δραστηριότητες»

Στην υπόθεση C-677/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το vredegerecht te Antwerpen (ειρηνοδικείο Αμβέρσας, Βέλγιο) με απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Νοεμβρίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Fluvius Antwerpen

κατά

MX,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από την L. Arastey Sahún, πρόεδρο τμήματος, και τους N. Wahl (εισηγητή) και J. Passer, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Fluvius Antwerpen, εκπροσωπούμενη από την C. Docclo, avocate, καθώς και από τους T. Chellingsworth, D. Devroe και B. Gevers, advocaten,

– η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον P. Cottin, τον J.-C. Halleux και τη C. Pochet,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την J. Jokubauskaitė και τον W. Roels,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 12ης Ιανουαρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ 2006, L 347, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/162/ΕΕ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2009 (ΕΕ 2010, L 10, σ. 14) (στο εξής: οδηγία 2006/112), σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και με το άρθρο 9, παράγραφος 1, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Fluvius Antwerpen (στο εξής: Fluvius), διαχειριστή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, και του MX, καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας, με αντικείμενο την εξόφληση τιμολογίου που αφορούσε παράνομη λήψη ηλεκτρικού ρεύματος.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2006/112 προβλέπει τα εξής:

«1. Στον [φόρο προστιθέμενης αξίας] ΦΠΑ υπόκεινται οι ακόλουθες πράξεις:

α) οι παραδόσεις αγαθών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας στο έδαφος ενός κράτους μέλους από υποκείμενο στον φόρο που ενεργεί με την ιδιότητα αυτή,

[…]».

4 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112 ορίζει τα εξής:

«Νοείται ως "υποκείμενος στον φόρο" οποιοσδήποτε ασκεί, κατά τρόπο ανεξάρτητο και σε οποιονδήποτε τόπο, οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τον επιδιωκόμενο σκοπό και τα αποτελέσματα της δραστηριότητας αυτής.

Ως "οικονομική δραστηριότητα" θεωρείται κάθε δραστηριότητα του παραγωγού, του εμπόρου ή του παρέχοντος υπηρεσίες, περιλαμβανομένων και των δραστηριοτήτων εξόρυξης, των αγροτικών

δραστηριοτήτων καθώς και των δραστηριοτήτων των ελεύθερων επαγγελμάτων. Ως οικονομική δραστηριότητα θεωρείται, επίσης, η εκμετάλλευση ενσώματου ή άυλου αγαθού, με σκοπό ιδίως την άντληση εσόδων διαρκούς χαρακτήρα.»

5 Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112:

«Τα κράτη, οι περιφέρειες, οι νομοί, οι δήμοι και κοινότητες και οι λοιποί οργανισμοί δημοσίου δικαίου δεν θεωρούνται ως υποκείμενοι στον φόρο για τις δραστηριότητες ή πράξεις, τις οποίες πραγματοποιούν ως δημόσια εξουσία, έστω και αν, για τις δραστηριότητες ή πράξεις αυτές, εισπράττουν δικαιώματα, τέλη, εισφορές ή άλλες επιβαρύνσεις.

[…]

Σε κάθε περίπτωση, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου θεωρούνται υποκείμενοι στον φόρο, ιδίως για τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα I και εφόσον οι πράξεις αυτές δεν είναι αμελητέες.»

6 Το άρθρο 14 της οδηγίας 2006/112 έχει ως εξής:

«1. Ως “παράδοση αγαθών” θεωρείται η μεταβίβαση του δικαιώματος να διαθέτει κάποιος, ως κύριος, ενσώματο αγαθό.

2. Εκτός από την πράξη της παραγράφου 1, ως παράδοση αγαθών νοούνται οι κατωτέρω πράξεις:

α) η μεταβίβαση, με καταβολή αποζημίωσης, της κυριότητας αγαθού, κατόπιν επιταγής της δημόσιας αρχής ή στο όνομά της ή σε εκτέλεση νόμου,

[…]».

7 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112 προβλέπει τα εξής:

«Εξομοιώνονται με “ενσώματα αγαθά” η ηλεκτρική ενέργεια, το αέριο, η θερμότητα, το ψύχος και παρόμοια αγαθά.»

8 Το παράρτημα I της οδηγίας 2006/112 επιγράφεται «Πίνακας των δραστηριοτήτων του άρθρου 13, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο» και περιλαμβάνει, στο σημείο 2 τη «διανομή ύδατος, αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας και θερμικής ενέργειας».

Το βελγικό δίκαιο

Ο κώδικας ΦΠΑ

9 Το άρθρο 6, πρώτο και τρίτο εδάφιο, του wet tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde (νόμου για τη θέσπιση κώδικα προστιθέμενης αξίας), της 3ης Ιουλίου 1969 (*Belgisch Staatsblad*, 17 Ιουλίου 1969, σ. 7046), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης (στο εξής: κώδικας ΦΠΑ), ορίζει τα εξής:

«Το Δημόσιο, οι Κοινότητες και οι περιφέρειες του Βελγικού Δημοσίου, οι επαρχίες, οι οικισμοί, οι δήμοι και οι δημόσιοι οργανισμοί δεν θεωρούνται ως υποκείμενοι στον φόρο για τις δραστηριότητες

που ασκούν ή τις πράξεις που διενεργούν ως δημόσια εξουσία, έστω και αν επ' ευκαιρία αυτών των δραστηριοτήτων ή πράξεων εισπράττουν δικαιώματα, τέλη, εισφορές ή άλλες επιβαρύνσεις.

[…]

Έχουν, εν πάση περιπτώσει, την ιδιότητα του υποκειμένου στον [ΦΠΑ], για τις ακόλουθες δραστηριότητες ή πράξεις εφόσον αυτές δεν είναι αμελητέες:

[…]

2° την προμήθεια και τη διανομή ύδατος, φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας και θερμικής ενέργειας·

[…]».

10 Το άρθρο 9, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του κώδικα ΦΠΑ προβλέπει τα εξής:

«Ως αγαθά νοούνται, για την εφαρμογή του [κώδικα ΦΠΑ], τα ενσώματα αγαθά.

Ως ενσώματα αγαθά θεωρούνται:

1° η ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο, η θερμότητα και το ψύχος·

[…]».

11 Το άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 2, του κώδικα ΦΠΑ έχει ως εξής:

«1. Ως παράδοση αγαθών θεωρείται η μεταβίβαση του δικαιώματος να διαθέτει κάποιος, ως κύριος, ενσώματο αγαθό.

Πρόκειται ειδικότερα για την πράξη με την οποία το αγαθό τίθεται στη διάθεση του αγοραστή ή του εκδοχέα σε εκτέλεση συμβάσεως με αντικείμενο τη μεταβίβαση ή την αναγνώριση δικαιώματος.

2. Ως παράδοση αγαθού θεωρείται επίσης:

α) η μεταβίβαση, με καταβολή αποζημίωσης, της κυριότητας αγαθού κατόπιν επιταγής της δημόσιας αρχής ή στο όνομά της και, γενικότερα, δυνάμει νόμου, διατάγματος, πράξεως νομοθετικού περιεχομένου, κανονιστικής αποφάσεως ή κανονιστικής πράξεως της Διοίκησης·

[…]».

Το διάταγμα για την ενέργεια

12 Το decreet houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid (διάταγμα περί των γενικών διατάξεων στον τομέα της […] ενεργειακής πολιτικής), της 8ης Μαΐου 2009 (*Belgisch Staatsblad*, της 7ης Ιουλίου 2009, σ. 46192), εκδόθηκε από τη Φλαμανδική Κυβέρνηση και περιλαμβάνει, όπως τροποποιήθηκε με το decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefrau (διάταγμα περί τροποποίησης του διατάγματος της 8ης Μαΐου 2009 για την ενέργεια, όσον αφορά την

πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διαπίστωση και τον κολασμό της ενεργειακής απάτης), της 24ης Φεβρουαρίου 2017 (*Belgisch Staatsblad*, 22 Μαρτίου 2017, σ. 38694) (στο εξής: διάταγμα για την ενέργεια), το άρθρο 1.1.3, το οποίο ορίζει τα εξής:

«[…]

40°/1 ενεργειακή απάτη: κάθε παράνομη πράξη ή παράλειψη οποιουδήποτε προσώπου, η οποία συνοδεύεται από την απόκτηση αδικαιολόγητου οφέλους. Ως ενεργειακή απάτη θεωρείται:

α) η διενέργεια πράξεων στο δίκτυο διανομής ή στο τοπικό δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς σχετική άδεια·

β) η επέμβαση στη σύνδεση ή στον μετρητή·

γ) η μη τήρηση των υποχρεώσεων δήλωσης που απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος, των κανονιστικών αποφάσεων για την εκτέλεσή του, των κανόνων σύνδεσης με το δίκτυο, της σύμβασης σύνδεσης ή του τεχνικού κανονισμού·

[…]».

13 Κατά το άρθρο 4.1.1 του διατάγματος για την ενέργεια, η Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (φλαμανδική ρυθμιστική αρχή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, στο εξής: VREG), η οποία είναι εξωτερικός αυτόνομος οργανισμός δημοσίου δικαίου, ορίζει, για μια γεωγραφικώς οριοθετημένη περιοχή, το νομικό πρόσωπο που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαχείριση του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στην περιοχή αυτή.

14 Το άρθρο 5.1.2 του διατάγματος για την ενέργεια προβλέπει τα εξής:

«[…]

Τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο διαχειριστής δικτύου για την αντιμετώπιση της ενεργειακής απάτης κατά την έννοια του άρθρου 1.1.3, 40°/1, στοιχεία a), b), c), d) και g), τα έξοδα αποσύνδεσης […], η αποκατάσταση της λειτουργίας της σύνδεσης ή του μετρητή, η επανασύνδεση, το κόστος που σχετίζεται με την απόκτηση αδικαιολόγητου οφέλους καθώς και οι τόκοι βαρύνουν τον εμπλεκόμενο χρήστη του δικτύου.

[…]»

Η κανονιστική απόφαση για την ενέργεια

15 Η besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene bepalingen over het energiebeleid (κανονιστική απόφαση της Φλαμανδικής Κυβέρνησης περί των γενικών διατάξεων στον τομέα της […] ενεργειακής πολιτικής), της 19ης Νοεμβρίου 2010 (*Belgisch Staatsblad*, 8 Δεκεμβρίου 2010, σ. 74551), όπως τροποποιήθηκε με την besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefrau (κανονιστική απόφαση της Φλαμανδικής Κυβέρνησης περί τροποποίησης της κανονιστικής αποφάσεως της 19ης Νοεμβρίου 2010 για την ενέργεια,

όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διαπίστωση και τον κολασμό της ενεργειακής απάτης), της 26ης Ιανουαρίου 2018 (*Belgisch Staatsblad*, 30 Μαρτίου 2018, σ. 31178) (στο εξής: κανονιστική απόφαση για την ενέργεια), περιλαμβάνει το άρθρο 4.1.2, το οποίο έχει ως εξής:

«§ 1. Το αδικαιολόγητο όφελος στο οποίο αναφέρονται τα άρθρα 5.1.2 και 5.1.3 του [διατάγματος για την ενέργεια] υπολογίζεται, κατά περίπτωση, ως προϊόν ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα στοιχεία:

1° μιας κατ' αποκοπή τιμής·

2° ενός εκτιμώμενου όγκου κατανάλωσης, έγχυσης ή παραγωγής·

3° της διάρκειας της ενεργειακής απάτης.

Ο υπολογισμός κατά την έννοια του εδαφίου 1 υπόκειται πάντοτε σε τιμαριθμική αναπροσαρμογή βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή. Στο πλαίσιο αυτό, το αδικαιολόγητο όφελος που προκύπτει από τον υπολογισμό πολλαπλασιάζεται με την αναλογία μεταξύ του δείκτη τιμών καταναλωτή την 1η Ιανουαρίου του έτους κατά το οποίο διαπιστώθηκε η ενεργειακή απάτη και του δείκτη τιμών καταναλωτή την 1η Ιανουαρίου του έτους κατά το οποίο διαπράχθηκε η ενεργειακή απάτη.

Το αδικαιολόγητο όφελος μπορεί να αφορά ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

1° την αποφυγή κόστους σε περίπτωση κατάχρησης του δικτύου διανομής ή του τοπικού δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας·

2° την αποφυγή του κόστους χρήσης του δικτύου διανομής ή του τοπικού δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας·

3° την αποφυγή του κόστους σύνδεσης με το δίκτυο διανομής ή τροποποίησης της σύνδεσης·

4° την αποφυγή κόστους σε σχέση με την παρεχόμενη ενέργεια·

[…]

§ 2. Στην περίπτωση της παραγράφου 1, εδάφιο 3, σημεία 1°, 2° και 3°, ο υπολογισμός βασίζεται στα τιμολόγια σύνδεσης ή στα τιμολόγια χρήσης του δικτύου διανομής ή του τοπικού δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία καθορίζονται σύμφωνα με την εφαρμοστέα μέθοδο τιμολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των φόρων, των εισφορών και του ΦΠΑ.

Ο υπολογισμός κατά την έννοια του εδαφίου 1 βασίζεται στη συνολική διάρκεια της ενεργειακής απάτης, ο δε χρόνος έναρξης προσδιορίζεται από αντικειμενικά στοιχεία των οποίων τη συνδρομή διαπιστώνει ο διαχειριστής του δικτύου.

§ 3. Στην περίπτωση της παραγράφου 1, εδάφιο 3, 4°, η ποσότητα της παρεχόμενης ενέργειας εκτιμάται σύμφωνα με τη μέθοδο εκτίμησης την οποία προβλέπουν οι τεχνικοί κανονισμοί.

[…]

Η τιμή η οποία χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της ηλεκτρικής ενέργειας ή του φυσικού αερίου που καταναλώνεται παράνομα είναι η ειδική, για την περίπτωση απάτης, τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας ή του φυσικού αερίου, όπως αυτή έχει εγκριθεί από την αρμόδια ρυθμιστική αρχή και καθορίζεται σύμφωνα είτε με το άρθρο 20, παράγραφος 1, του νόμου της 29ης Απριλίου 1999 για την

οργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας είτε με το άρθρο 15/10, παράγραφος 1, του νόμου της 12ης Απριλίου 1965 για τη μεταφορά αερίων και άλλων προϊόντων μέσω αγωγών, συμπεριλαμβανομένων των φόρων, των εισφορών και του ΦΠΑ.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

16 Η προμήθεια ενέργειας σε ιδιώτες στην Περιφέρεια της Φλάνδρας (Βέλγιο) διέπεται από το διάταγμα για την ενέργεια, το οποίο, με τη σειρά του, συμπληρώθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή με την κανονιστική απόφαση για την ενέργεια.

17 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4.1.1 του διατάγματος για την ενέργεια, η VREG όρισε τη Fluvius ως νομικό πρόσωπο επιφορτισμένο με τη διαχείριση του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στην περιοχή μιας ομάδας δήμων της Περιφέρειας αυτής.

18 Η Fluvius είναι διαδημοτική δομή συνεργασίας η οποία έχει συσταθεί υπό τη μορφή ένωσης με μέλη 38 δήμους της Φλάνδρας. Στο άρθρο 2 του καταστατικού της ορίζεται ως sui generis νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

19 Ορισμένοι δήμοι που είναι μέλη της Fluvius τής έχουν αναθέσει την εκτέλεση μίας ή περισσοτέρων από τις αρμοδιότητές τους οι οποίες εμπίπτουν σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς δραστηριότητάς τους, όπως εν προκειμένω η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας. Το διοικητικό της συμβούλιο απαρτίζεται από δημοτικούς συμβούλους και αντιδημάρχους των δήμων που είναι μέλη της. Ως διαχειριστής δικτύου διανομής, είναι επιφορτισμένη, μεταξύ άλλων, με τη διοχέτευση της ηλεκτρικής ενέργειας στις ατομικές εγκαταστάσεις των πελατών και είναι υπεύθυνη για την εγκατάσταση, τη θέση σε λειτουργία και την ανάγνωση των μετρητών.

20 Κατά την περίοδο από τις 7 Μαΐου 2017 έως τις 7 Αυγούστου 2019, ο MX, ιδιώτης, κατανάλωσε παρανόμως ηλεκτρική ενέργεια.

21 Αφού διαπίστωσε την παράνομη αυτή κατανάλωση, η Fluvius εξέδωσε, με βάση τη σύγκριση των αριθμητικών στοιχείων του μετρητή του τόπου της κατανάλωσης στην αρχή και στο τέλος της εν λόγω περιόδου, τιμολόγιο για ποσό 813,41 ευρώ, εκ των οποίων 131,45 ευρώ αντιστοιχούσαν στον ΦΠΑ, πλέον τόκων υπερημερίας και τόκων επιδικίας. Ο MX δεν εξόφλησε το τιμολόγιο αυτό.

22 Ως εκ τούτου, στις 22 Ιουνίου 2021 η Fluvius ενήγαγε τον MX ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του vredegerecht te Antwerpen (ειρηνοδικείου Αμβέρσας, Βέλγιο), με αίτημα την εξόφληση του τιμολογίου. Το αιτούν δικαστήριο υποχρέωσε τον MX, με την απόφαση περί παραπομπής, να αποζημιώσει τη Fluvius για το κόστος της «παρανόμως ληφθείσας ηλεκτρικής ενέργειας». Εντούτοις, εκφράζει αμφιβολίες ως προς το απαιτητό του ΦΠΑ υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί.

23 Παρατηρεί δε ότι, πριν από την 1η Μαΐου 2018, καμία κανονιστική διάταξη δεν ρύθμιζε ρητώς το ζήτημα αν η αποζημίωση την οποία όφειλε όποιος είχε λάβει παρανόμως ηλεκτρική ενέργεια βαρυνόταν με ΦΠΑ. Από την ως άνω ημερομηνία, οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 1.1.3, 40°, παράγραφος 1, και του άρθρου 5.1.2 του διατάγματος για την ενέργεια, καθώς και του άρθρου 4.1.2 της κανονιστικής αποφάσεως για την ενέργεια κάλυψαν το κενό αυτό, καθώς η λήψη ηλεκτρικού ρεύματος από το δίκτυο χωρίς τη σύναψη εμπορικής σύμβασης και χωρίς σχετική δήλωση προς τον διαχειριστή του δικτύου διανομής μπορούσε να θεωρηθεί ως

παράνομη πράξη ή παράλειψη που συνδέεται με την απόκτηση αδικαιολόγητου οφέλους κατά την έννοια του άρθρου 1.1.3, 40°, παράγραφος 1, του διατάγματος για την ενέργεια. Επιπλέον, το άρθρο 4.1.2., παράγραφος 3, της κανονιστικής αποφάσεως για την ενέργεια, αφενός, προβλέπει τον τρόπο υπολογισμού της αποζημίωσης που αντιστοιχεί στο αδικαιολόγητο όφελος το οποίο αποκτήθηκε και, αφετέρου, ορίζει ότι η αποζημίωση αυτή περιλαμβάνει τους φόρους, τις εισφορές και τον ΦΠΑ.

24 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον οι προαναφερθείσες διατάξεις είναι συμβατές με διάφορα άρθρα της οδηγίας 2006/112.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το vredegerecht te Antwerpen (ειρηνοδικείο Αμβέρσας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας [2006/112] την έννοια ότι η παράνομη λήψη ενέργειας συνιστά παράδοση αγαθών, ήτοι μεταβίβαση του δικαιώματος να διαθέτει κάποιος, ως κύριος, ενσώματο αγαθό;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ως άνω ερώτημα, έχει το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας [2006/112] την έννοια ότι η παράνομη λήψη ενέργειας συνιστά παράδοση αγαθών, ήτοι μεταβίβαση, με καταβολή αποζημιώσεως, της κυριότητας αγαθού κατόπιν επιταγής της δημόσιας αρχής ή στο όνομά της σε εκτέλεση νόμου;

3) Έχει το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας [2006/112] την έννοια ότι, όταν η Fluvius Antwerpen δικαιούται αποζημίωση λόγω παρανόμως ληφθείσας ενέργειας, πρέπει να θεωρηθεί ως υποκείμενη στον φόρο για τον λόγο ότι η παράνομη λήψη αποτελεί συνέπεια μιας “οικονομικής δραστηριότητας” της Fluvius Antwerpen, δηλαδή της εκμεταλλεύσεως ενσώματου αγαθού με σκοπό την άντληση εσόδων διαρκούς χαρακτήρα;

4) Αν το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας [2006/112] έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση της παράνομης λήψεως ενέργειας, υφίσταται οικονομική δραστηριότητα, έχει το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας [2006/112] την έννοια ότι η Fluvius Antwerpen είναι δημόσια αρχή και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, έχει το άρθρο 13, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, την έννοια ότι η παράνομη λήψη ενέργειας είναι το αποτέλεσμα μιας μη αμελητέας δραστηριότητας της Fluvius Antwerpen;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

26 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ’ ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας 2006/112, σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 1, ή με το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, συνιστά παράδοση αγαθών κατά την έννοια της μίας ή της άλλης από τις δύο τελευταίες διατάξεις.

27 Υπενθυμίζεται εισαγωγικώς ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/112, το οποίο αφορά τις φορολογητέες πράξεις, ορίζει ότι υπόκεινται στον ΦΠΑ, μεταξύ άλλων, οι παραδόσεις αγαθών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας στο έδαφος κράτους μέλους από υποκείμενο στον φόρο ο οποίος ενεργεί υπό την ιδιότητά του αυτή.

28 Όσον αφορά την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης δραστηριότητα, ήτοι την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, διαπιστώνεται εκ προοιμίου, αφενός, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας απαγορεύει, όσον αφορά την είσπραξη του ΦΠΑ, τυχόν γενικευμένη διαφοροποίηση μεταξύ των παράνομων και των νόμιμων συναλλαγών (απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2011, The Rank Group, C-259/10 και C-260/10, EU:C:2011:719, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), δεδομένου ότι το σύστημα του ΦΠΑ αποσκοπεί στην επιβάρυνση του τελικού καταναλωτή αγαθών ή υπηρεσιών (απόφαση της 1ης Ιουλίου 2021, Tribunal Económico Administrativo Regional de Galicia, C-521/19, EU:C:2021:527, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) εφόσον έχουν παραδοθεί ή παρασχεθεί στο πλαίσιο φορολογητέων πράξεων κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 2006/112.

29 Αφετέρου, αφού υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής εξομοιώνει την ηλεκτρική ενέργεια με ενσώματο αγαθό, πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η παράδοση τέτοιου αγαθού, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, πρέπει να πραγματοποιείται «εξ επαχθούς αιτίας», όπερ προϋποθέτει την ύπαρξη άμεσης συνάφειας μεταξύ της παράδοσης αγαθών και της αντιπαροχής την οποία πράγματι λαμβάνει ο υποκείμενος στον φόρο. Τέτοια άμεση συνάφεια θεωρείται αποδεδειγμένη όταν υφίσταται μεταξύ του προσώπου που πραγματοποιεί την παράδοση αγαθών και του λήπτη έννομη σχέση στο πλαίσιο της οποίας ανταλλάσσονται παροχές, η δε αμοιβή την οποία εισπράττει ο πρώτος συνιστά το πραγματικό αντάλλαγμα για την παράδοση που έγινε προς τον δεύτερο (πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, EU:C:2021:277, σκέψη 36).

30 Εν προκειμένω, η άμεση συνάφεια μεταξύ της παρανόμως καταναλωθείσας ηλεκτρικής ενέργειας και του ποσού που η Fluvius αξιώνει ως αντιπαροχή προκύπτει σαφώς από τα στοιχεία τα οποία παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, δεδομένου ότι ο ΜΧ έλαβε την ηλεκτρική ενέργεια στη διεύθυνση κατοικίας του και ότι η Fluvius υπολόγισε την κατ' αυτόν τον τρόπο ληφθείσα ποσότητα χρησιμοποιώντας τις ενδείξεις του μετρητή που ήταν εγκατεστημένος στη διεύθυνση αυτή, προκειμένου να καταγράψει την κατανάλωση η οποία είχε γίνει κατά το διάστημα από τις 7 Μαΐου 2017 έως τις 7 Αυγούστου 2019. Συνεπώς, το ποσό που αντιστοιχούσε στο κόστος της παρανόμως καταναλωθείσας ηλεκτρικής ενέργειας περιελήφθη στη χρηματική αξίωση κατά του ΜΧ.

31 Εξάλλου, το κριτήριο που αφορά την ύπαρξη έννομης σχέσης στο πλαίσιο της οποίας εντάσσονται η παράδοση αγαθών και η αντιπαροχή της πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της νομολογίας που υπενθυμίστηκε στη σκέψη 28 της παρούσας αποφάσεως, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, ούτως ώστε να μην παραβιάζεται η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας. Στο πλαίσιο αυτό, το ως άνω κριτήριο πρέπει να ερμηνεύεται υπό ευρεία έννοια.

32 Κατά πρώτον, όπως υπογραμμίζει η Fluvius, ακόμη και αν η ηλεκτρική ενέργεια παρέχεται χωρίς να έχει συναφθεί σύμβαση, οι σχέσεις μεταξύ του καταναλωτή που λαμβάνει λαθραίως την ηλεκτρική ενέργεια και του διαχειριστή του δικτύου διανομής της διέπονται από τον εφαρμοστέο στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης κανονισμό σύνδεσης, ο οποίος ορίζει την έννοια

της «παράνομης λήψης» και προβλέπει ότι ο διαχειριστής του δικτύου διανομής χρεώνει την προκύπτουσα κατανάλωση στο πρόσωπο που προέβη σε τέτοια λήψη. Κατά δεύτερον, όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως, τόσο το διάταγμα για την ενέργεια όσο και η κανονιστική απόφαση για την ενέργεια ρυθμίζουν την περίπτωση της λήψης ηλεκτρικού ρεύματος χωρίς σύναψη εμπορικής σύμβασης και χωρίς προηγούμενη δήλωση στον διαχειριστή του δικτύου διανομής και καθορίζουν τον τρόπο υπολογισμού της αποζημίωσης που αντιστοιχεί στο αδικαιολόγητο όφελος το οποίο αποκόμισε ο καταναλωτής αυτός.

33 Επομένως, παράδοση αγαθών η οποία εμφανίζει τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, μπορεί να εξομοιωθεί με παράδοση αγαθών εξ επαχθούς αιτίας κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας 2006/112.

34 Απομένει να κριθεί αν μια τέτοια παράδοση αγαθών μπορεί να οριστεί ως η μεταβίβαση του δικαιώματος να διαθέτει κάποιος, ως κύριος, ενσώματο αγαθό, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ή αν πρόκειται για μεταβίβαση, με καταβολή αποζημίωσης, της κυριότητας αγαθού, κατόπιν επιταγής της δημόσιας αρχής ή στο όνομά της ή σε εκτέλεση νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εν λόγω οδηγίας.

35 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112 δεν αναφέρεται στη μεταβίβαση της κυριότητας υπό τις μορφές που προβλέπονται στο εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, αλλά περιλαμβάνει κάθε πράξη μεταβίβασης ενσώματου αγαθού από έναν συμβαλλόμενο, χάρη στην οποία ο αντισυμβαλλόμενός του μπορεί να διαθέτει στην πράξη το αγαθό ως κύριος [απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Gmina Wrocław (Μετατροπή του δικαιώματος επικαρπίας), C-604/19, EU:C:2021:132, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

36 Η έννοια αυτή έχει αντικειμενικό χαρακτήρα και εφαρμόζεται ανεξαρτήτως των σκοπών και των αποτελεσμάτων των σχετικών πράξεων (απόφαση της 15ης Μαΐου 2019, Vega International Car Transport and Logistic, C-235/18, EU:C:2019:412, σκέψη 28).

37 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Fluvius, κατά το χρονικό διάστημα από τις 7 Μαΐου 2017 έως τις 7 Αυγούστου 2019, ήτοι για δύο και πλέον έτη, προμήθευσε τον MX με ηλεκτρική ενέργεια. Ως εκ τούτου, υπέθετε κατ' ανάγκην ότι προμήθευε πελάτη και, ταυτοχρόνως, ο MX συμπεριφέρθηκε ως τέτοιος έναντι της Fluvius και ενήργησε σαν «να διέθετε ως κύριος», εφόσον κατανάλωσε την ηλεκτρική ενέργεια την οποία προμήθευε η Fluvius. Όπως ορθώς παρατήρησε η Βελγική Κυβέρνηση, λόγω των ιδιοτήτων του ηλεκτρικού ρεύματος, η λήψη από το δίκτυο διανομής συμπίπτει με την κατανάλωση του αγαθού, η οποία σημαίνει όχι μόνον χρήση του αγαθού, αλλά και εκποίησή του. Αυτό όμως το τελευταίο είναι το κατεξοχήν χαρακτηριστικό του δικαιώματος κυριότητας. Επομένως, παράδοση αγαθών η οποία πραγματοποιείται υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί ως μεταβίβαση του δικαιώματος να διαθέτει κάποιος, ως κύριος, ενσώματο αγαθό, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112.

38 Δεδομένου ότι από το γράμμα και από την οικονομία του άρθρου 14 της οδηγίας προκύπτει ότι η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού συνιστά, σε σχέση με τον γενικό ορισμό της παραγράφου 1, lex specialis, ήτοι ειδική διάταξη της οποίας οι προϋποθέσεις εφαρμογής είναι αυτοτελείς σε σχέση με εκείνες της παραγράφου 1 [απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Gmina Wrocław (Μετατροπή του δικαιώματος επικαρπίας), C-604/19, EU:C:2021:132, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία], η διαπίστωση που περιλαμβάνεται στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας στην υπόθεση της κύριας δίκης.

39 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας 2006/112, σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, συνιστά παράδοση αγαθών εξ επαχθούς αιτίας η οποία συνεπάγεται μεταβίβαση του δικαιώματος να διαθέτει κάποιος, ως κύριος, ενσώματο αγαθό.

Επί του τρίτου και του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

40 Με το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112 έχει την έννοια ότι η παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, συνιστά οικονομική δραστηριότητα και, εφόσον γίνει δεκτό ότι τούτο ισχύει, αν, πρώτον, φορέας ο οποίος ασκεί τέτοια δραστηριότητα, όπως η Fluvius, ενεργεί ως δημόσια εξουσία κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής και, δεύτερον, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η λήψη ηλεκτρικής ενέργειας κατ' αυτόν τον τρόπο αντιπροσωπεύει μη αμελητέα δραστηριότητα του φορέα.

41 Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι από την ανάλυση του γράμματος του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112, αφενός, προκύπτει η έκταση του πεδίου εφαρμογής του όρου «οικονομική δραστηριότητα» και, αφετέρου, καθίσταται σαφής ο αντικειμενικός χαρακτήρας του, υπό την έννοια ότι η δραστηριότητα εξετάζεται αυτούσια, ανεξαρτήτως των σκοπών ή των αποτελεσμάτων της [πρβλ. απόφαση της 25 Φεβρουαρίου 2021, Gmina Wrocław (Μετατροπή του δικαιώματος επικαρπίας), C-604/19, EU:C:2021:132, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

42 Συνεπώς, μια δραστηριότητα χαρακτηρίζεται, εν γένει, οικονομική όταν εμφανίζει διαρκή χαρακτήρα και ασκείται έναντι αμοιβής την οποία λαμβάνει το πρόσωπο που προβαίνει στις σχετικές πράξεις (απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, EU:C:2021:277, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

43 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο δεν ερωτά το Δικαστήριο σχετικά με τον χαρακτηρισμό της δραστηριότητας φορέα που ενεργεί, όπως η Fluvius, ως διαχειριστής δικτύου διανομής, δραστηριότητα η οποία προφανώς πληροί τα κριτήρια που υπενθυμίστηκαν στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, όπερ επιβεβαιώνεται άλλωστε από την ίδια τη διατύπωση του άρθρου 13, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2006/112, σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι της οδηγίας αυτής, το οποίο προβλέπει ότι η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας υπόκειται κατ' αρχήν στον ΦΠΑ ακόμη και όταν την αναλαμβάνει οργανισμός δημοσίου δικαίου ο οποίος ενεργεί ως δημόσια εξουσία. Αναδεικνύοντας το κριτήριο της βούλησης του φορέα να αντλήσει έσοδα διαρκούς χαρακτήρα, το αιτούν δικαστήριο εφιστά την προσοχή του Δικαστηρίου στον ανεπιθύμητο, για τον φορέα, και μεμονωμένο χαρακτήρα που είχε η παράνομη λήψη ηλεκτρικής ενέργειας στην οποία προέβη εν προκειμένω η MX.

44 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να κριθεί αν μια δεδομένη πράξη εντάσσεται στο πλαίσιο οικονομικής δραστηριότητας, πρέπει να αναλυθεί το σύνολο των συνθηκών υπό τις οποίες αυτή διενεργείται (πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, EU:C:2021:277, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)

45 Ειδικότερα, από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει, πρώτον, ότι η Fluvius υποχρεούται, εντός της περιφέρειας των δήμων που είναι μέλη της ίδιας, ως διαδημοτικής δομής συνεργασίας, να προμηθεύει οποιονδήποτε δεν διαθέτει πλέον σύμβαση με εμπορικό διανομέα και έχει προηγουμένως δηλωθεί σε οργανισμό όπως η Fluvius. Κατά συνέπεια, η τελευταία μπορεί να κληθεί, εφόσον τούτο αποβεί αναγκαίο, να ασκήσει απευθείας ρόλο προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας, οπότε η δραστηριότητα αυτή δεν έχει περιθωριακό χαρακτήρα και, επιπλέον, όχι μόνον δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ξένη προς τη δραστηριότητα της Fluvius ως διαχειριστή του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά είναι και αδύνατον να διαχωριστεί από την όλη αποστολή της.

46 Δεύτερον, τόσο η Περιφέρεια της Φλάνδρας, με το άρθρο 1.1.3, 40°/1, και το άρθρο 5.1.2 του διατάγματος για την ενέργεια, καθώς και με το άρθρο 4.1.2 της κανονιστικής αποφάσεως για την ενέργεια, όσο και η ίδια η Fluvius, με τον εφαρμοστέο στα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης κανονισμό σύνδεσης, έχουν προβλέψει την περίπτωση της παράνομης λήψης ενέργειας, και δη ηλεκτρικής, και έχουν ρυθμίσει τόσο τις διοικητικές όσο και τις χρηματικές συνέπειές της, πράγμα που σημαίνει ότι το φαινόμενο αυτό δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί σποραδικό και μεμονωμένο, δεδομένου ότι έχει αποδειχθεί στην πράξη αρκούντως συχνό και επαναλαμβανόμενο ώστε να δικαιολογεί κανονιστική δράση.

47 Τρίτον, ο κίνδυνος απωλειών λόγω κλοπής, εν προκειμένω ο κίνδυνος να χρειαστεί ο φορέας να επωμιστεί το κόστος για τις ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας που χάθηκαν λόγω της παράνομης λήψης της από τρίτον, συνιστά συνήθη εμπορικό κίνδυνο οικονομικής δραστηριότητας, εν προκειμένω εκείνης του διαχειριστή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

48 Κατά συνέπεια, υπό την επιφύλαξη του ελέγχου των προαναφερθέντων πραγματικών στοιχείων από το αιτούν δικαστήριο, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112 έχει την έννοια ότι η παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, συνιστά οικονομική δραστηριότητα του διαχειριστή εφόσον απηχεί κίνδυνο εγγενή στη δραστηριότητά του ως διαχειριστή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

49 Ακόμη και αν γίνει δεκτό, αφενός, ότι η Fluvius είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112 και, αφετέρου, ότι ενήργησε ως δημόσια εξουσία προμηθεύοντας τον ΜΧ με ηλεκτρική ενέργεια, η εν λόγω παράδοση αγαθών πρέπει, κατ' αρχήν, να υπόκειται στον ΦΠΑ (βλ. σκέψη 43 της παρούσας αποφάσεως), εκτός αν η σχετική δραστηριότητα της Fluvius μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα.

50 Υπό την επιφύλαξη της εκτιμήσεως στην οποία πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, δεδομένου ότι ο εθνικός δικαστής είναι ο μόνος αρμόδιος να ερμηνεύσει το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους, διαπιστώνεται ότι η Fluvius χαρακτηρίζεται στο καταστατικό της ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με sui generis καθεστώς, πράγμα το οποίο επιβεβαιώνει και η Βελγική Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της. Επιπλέον, όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως, η Fluvius, ως διαδημοτική δομή συνεργασίας, διοικείται από εκλεγμένους εκπροσώπους των δήμων που μετέχουν σε αυτήν και η αποστολή της συνίσταται στις από κοινού ασκούμενες αρμοδιότητες των ως άνω δήμων. Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων της δικογραφίας, παρά την ονομασία «ένωση επιφορτισμένη με αποστολή» (Opdrachthoudende vereniging), ένας οργανισμός όπως η Fluvius φαίνεται να ανταποκρίνεται στον ορισμό του οργανισμού δημοσίου δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112.

51 Εξάλλου, η προαναφερθείσα στη σκέψη 45 της παρούσας αποφάσεως υποχρέωση της Fluvius συνιστά, κατά τα φαινόμενα, υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας, εφόσον σκοπός της είναι να εξασφαλίζεται ότι εφοδιάζονται και δεν στερούνται το ηλεκτρικό ρεύμα τα πρόσωπα τα οποία δεν έχουν συνάψει εμπορική σύμβαση με προμηθευτή ενέργειας, παραδείγματος χάριν λόγω οικονομικής επισφάλειας.

52 Ως εκ τούτου, πρέπει να κριθεί ποιες παροχές μπορούν να θεωρηθούν αμελητέες κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 2006/112 και κατά πόσον η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής ενέργειας, στο πλαίσιο παράνομης λήψης ηλεκτρικού ρεύματος, μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου αυτού.

53 Προβλέποντας στη συγκεκριμένη διάταξη ότι οι δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της οδηγίας, όπως η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, υπόκεινται εν πάση περιπτώσει, εκτός αν είναι αμελητέες, στον ΦΠΑ, ακόμη και αν ασκούνται από οργανισμό δημοσίου δικαίου ο οποίος ενεργεί ως δημόσια εξουσία, ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιδίωξε να αποτρέψει την εμφάνιση ορισμένων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, C-554/07, EU:C:2009:464, σκέψεις 72 και 73 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

54 Συνεπώς, η έννοια της «αμελητέας δραστηριότητας» εισάγει παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα ότι κάθε δραστηριότητα οικονομικής φύσης υπόκειται στον ΦΠΑ. Εξ αυτού συνάγεται ότι πρέπει να ερμηνεύεται στενά [πρβλ. απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Gmina Wrocław (Μετατροπή του δικαιώματος επικαρπίας), C-604/19, EU:C:2021:132, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

55 Επομένως, μόνον αν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι η δραστηριότητα που μνημονεύεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2006/112 και ασκείται από οργανισμό δημοσίου δικαίου ο οποίος ενεργεί ως δημόσια εξουσία είναι ήσσονος σημασίας, είτε τοπικά είτε χρονικά, και, συνακόλουθα, έχει τόσο μικρό οικονομικό αντίκτυπο ώστε οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκύψουν από αυτήν είναι, αν όχι μηδαμινές, τουλάχιστον επουσιώδεις, μπορεί να γίνει δεκτό ότι η ως άνω δραστηριότητα δεν υπόκειται στον ΦΠΑ.

56 Λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων που εκτέθηκαν στις σκέψεις 45 και 46 της παρούσας αποφάσεως, προκύπτει ότι τούτο δεν ισχύει στην περίπτωση της παράδοσης ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής όπως η Fluvius, ακόμη και στο πλαίσιο παράνομης λήψης ηλεκτρικού ρεύματος, δεδομένου ότι τόσο η Περιφέρεια της Φλάνδρας όσο και η Fluvius μερίμνησαν να ορίσουν τις διοικητικές και χρηματικές συνέπειες σε περιπτώσεις τέτοιας παράνομης λήψης, όπερ συνιστά ένδειξη του σημαντικού χαρακτήρα τους. Κατά συνέπεια, παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν εντάσσεται στο πλαίσιο δραστηριότητας αμελητέας σημασίας και πρέπει, επομένως, να υπόκειται στον ΦΠΑ.

57 Κατόπιν των ανωτέρω, στο τρίτο και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112 έχει την έννοια ότι η παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, συνιστά οικονομική δραστηριότητα του διαχειριστή εφόσον απηχεί κίνδυνο εγγενή στη δραστηριότητά του ως διαχειριστή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Αν υποτεθεί ότι η οικονομική αυτή δραστηριότητα ασκείται από οργανισμό δημοσίου δικαίου ο οποίος ενεργεί ως δημόσια εξουσία, μια τέτοια δραστηριότητα, που μνημονεύεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας, μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας μόνον αν είναι ήσσονος εμβέλειας, είτε

τοπικά είτε χρονικά, και, συνακόλουθα, έχει τόσο μικρό οικονομικό αντίκτυπο ώστε οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκύψουν από αυτήν είναι, αν όχι μηδαμινές, τουλάχιστον επουσιώδεις.

Επί των δικαστικών εξόδων

58 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/162/ΕΕ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 14, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας,

έχει την έννοια ότι:

η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, συνιστά παράδοση αγαθών εξ επαχθούς αιτίας η οποία συνεπάγεται μεταβίβαση του δικαιώματος να διαθέτει κάποιος, ως κύριος, ενσώματο αγαθό.

2) Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/112, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/162,

έχει την έννοια ότι:

η παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας από διαχειριστή δικτύου διανομής, έστω και αν είναι ακούσια και αποτελεί προϊόν παράνομης συμπεριφοράς τρίτου, συνιστά οικονομική δραστηριότητα του διαχειριστή εφόσον απηχεί κίνδυνο εγγενή στη δραστηριότητά του ως διαχειριστή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Αν υποτεθεί ότι η οικονομική αυτή δραστηριότητα ασκείται από οργανισμό δημοσίου δικαίου ο οποίος ενεργεί ως δημόσια εξουσία, μια τέτοια δραστηριότητα, που μνημονεύεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας, μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας μόνον αν είναι ήσσονος εμβέλειας, είτε τοπικά είτε χρονικά, και, συνακόλουθα, έχει τόσο μικρό οικονομικό αντίκτυπο ώστε οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκύψουν από αυτήν είναι, αν όχι μηδαμινές, τουλάχιστον επουσιώδεις.

(υπογραφές)